

Petersburg Journaal #36

Magazine voor bewoners en ondernemers van de Oostelijke Eilanden, De Kadijken, Czaar Peterbuurt en het Funenpark, september 2025

Dit is nummer 36 van het Petersburgjournaal. Met dit journaal wil stadsdeel Centrum u op de hoogte houden van bouwactiviteiten en ontwikkelingen in de buurt. Het volgende nummer verschijnt in december 2025.

“Het blijft een obstakelrun”

2	Waar gebeurt wat?	4	Informatiebijeenkomst
23 september	7	“Voel me steeds meer
onderdeel van de buurt”	10	Een Pink Dream spat uiteen
3	Talkshow Oostenburg #9
Het Tonia Stieltjesplein	5	“Het blijft
een obstakelrun”	9	Fietspad Dijksgracht Oost	11	De deksels van Dirk komen
terug
4	Een half jaar geen tram	6	Een festival voor de hele
buurt	8-9	Een muurbos op het
Marineterrein	12	Een parasitaire plant
op de Poolstraat

Waar gebeurt wat?

1 Eilandenboulevard

De gemeente zorgt voor een nieuwe inrichting van het talud (schuine helling) bij alle woonboten aan de Nieuwe Vaart en maakt nieuwe toegangsvoorzieningen. Planning is om in het voorjaar van 2026 te beginnen met de werkzaamheden aan nog eens negen woonboten. Op dit moment wordt dit werk voorbereid.

2 Marineterrein

Het Marineterrein wordt een stadswijk waar innovatie centraal staat. Er komt ruimte voor scholen, universiteiten, bedrijven, meer dan 800 woningen en een stadspark aan het water. De ontwikkeling van het terrein start pas over enkele jaren, na de bouw van de nieuwe kazerne. Nieuws over het Marineterrein op pagina 6/7.

www.amsterdam.nl/marineterrein

3 Czaar Peterstraat

Zie pagina 4/5.

www.amsterdam.nl/binnenring

4 Sarphatistraat Noord en Alexanderplein

Zie pagina 4/5.

www.amsterdam.nl/binnenring

5 Hoogte Kadijk

De werkzaamheden aan de Hoogte Kadijk lopen helaas uit. Gecombineerd werk van Liander Elektra en Waternet bleek in de praktijk niet mogelijk. Nu Waternet klaar is, kan Liander tot 24 oktober de elektra-leidingen vervangen. Van 27 oktober tot 12 december vervangt de gemeente de bestrating.

Tot 24 oktober is de straat dagelijks van 7.00 tot 17.00 uur afgesloten voor auto's en fietsers. Doorgaand verkeer volgt de omleidingsborden.

6 Oostenburg

Oostenburg telt straks ongeveer 3.000 bewoners in circa 1.900 woningen. Daarvan bouwt Stadgenoot ongeveer 400 sociale huurwoningen en 100 appartementen voor middeninkomens. Er komt een nieuwe plein met een nieuwe naam (zie pagina 3).

www.oostenburg.nl

7 Dijksgracht Oost

Er komt een fiets-voetpad tussen de Kattenburgerstraat en de VOC-kade (Oostenburg). Zie pagina 8/9.

www.amsterdam.nl/projecten/dijksgracht-oost/

8 Werkzaamheden ProRail

ProRail maakt ter hoogte van Dijksgracht Oost een vrije kruising over het spoor, zodat meer treinen het station in en uit kunnen rijden. Inmiddels rijden treinen al over de vrije kruising. Vanaf eind oktober start Strukton met de voorbereidingen voor het maken van de laatste - noordoelike - tunnelmoot. Eerst wordt het gebied op de hoogte gebracht, dan worden eind 2025 / begin 2026 de funderingspalen ingeschroefd.

www.prorail.nl/nieuws (zoeken op 'Dijksgracht')

9 Van Gendt Hallen

Van Gendt Hallen is een rijksmonument dat momenteel wordt gerenoveerd. In de hallen komt een mix van startups, bedrijven, appartementen, winkels, horeca en cultuur. Na de verbouwing opent het nieuwe Drift Museum in twee van de vijf hallen.

www.vangendthallen.nl

10 Project Waaigat

Tot en met 19 december worden op de Poolstraat (delen van) het riool, de gasleiding en de bestrating vernieuwd. Vanwege het werk kan de Ezelsbrug t/m vrijdag 3 oktober soms enkele momenten gesloten zijn. Zie ook pagina 12.

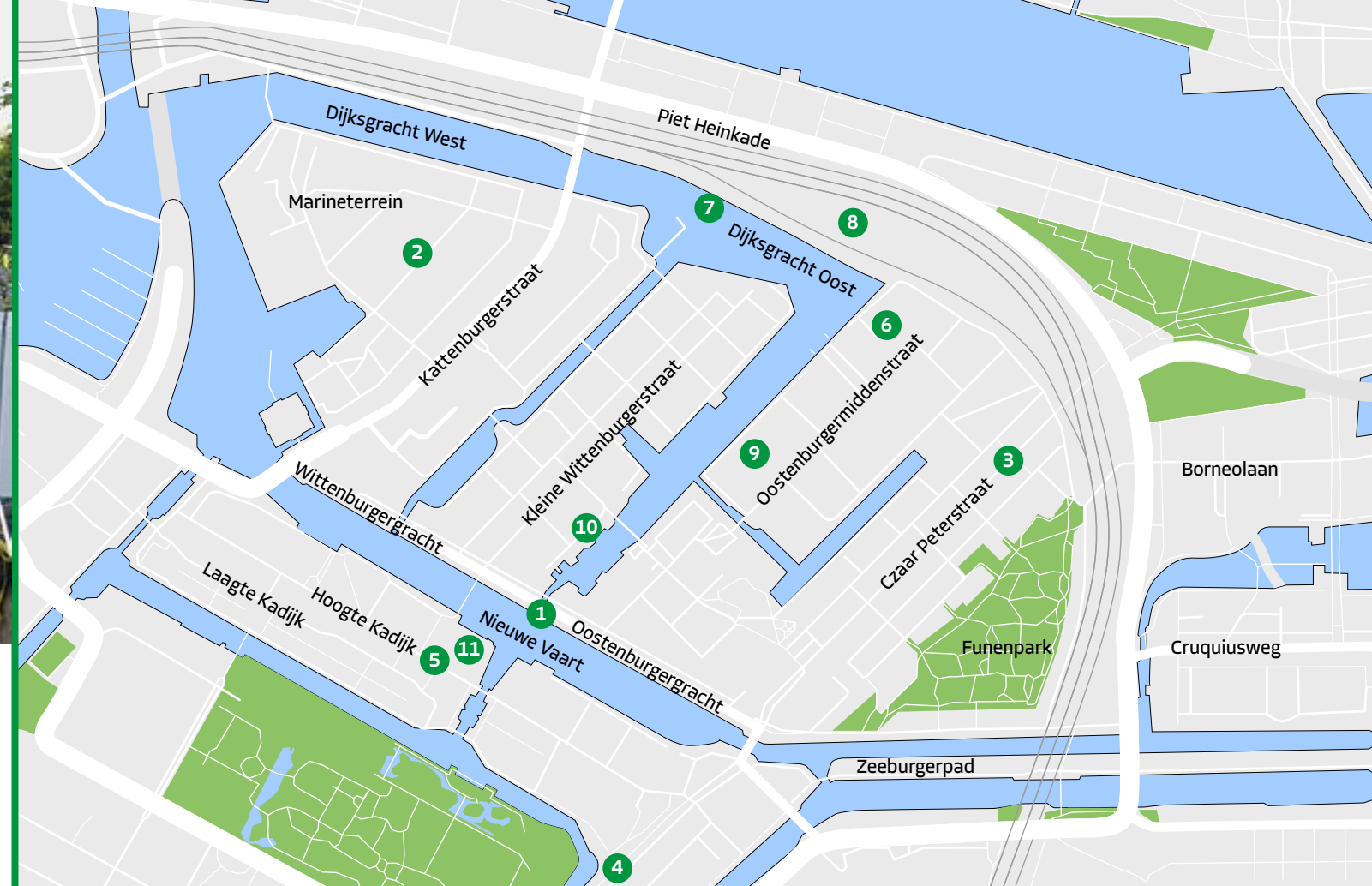
11 Koning William

Op de voormalige scheepswerf Koning William bouwt Hub Studio's 88 huurstudio's (79 sociale huur en 9 middenhuur) en 5 vrije sectorwoningen. In september bereikt het gebouw het hoogste punt, waarna de cortenstalen gevel wordt opgetrokken. Eind 2025 moet het gebouw wind- en waterdicht zijn. Oplevering staat gepland voor juli 2027.

Bouwbezoek van het dagelijks bestuur op 20 juni
Foto: Arnold Korporaal

Actuele informatie over de meeste projecten is terug te vinden op: www.amsterdam.nl/projecten/bouw-verkeersprojecten-centrum. Alle genoemde datums zijn onder voorbehoud.

Talkshow Oostenburg #9

Het Tonia Stieltjesplein

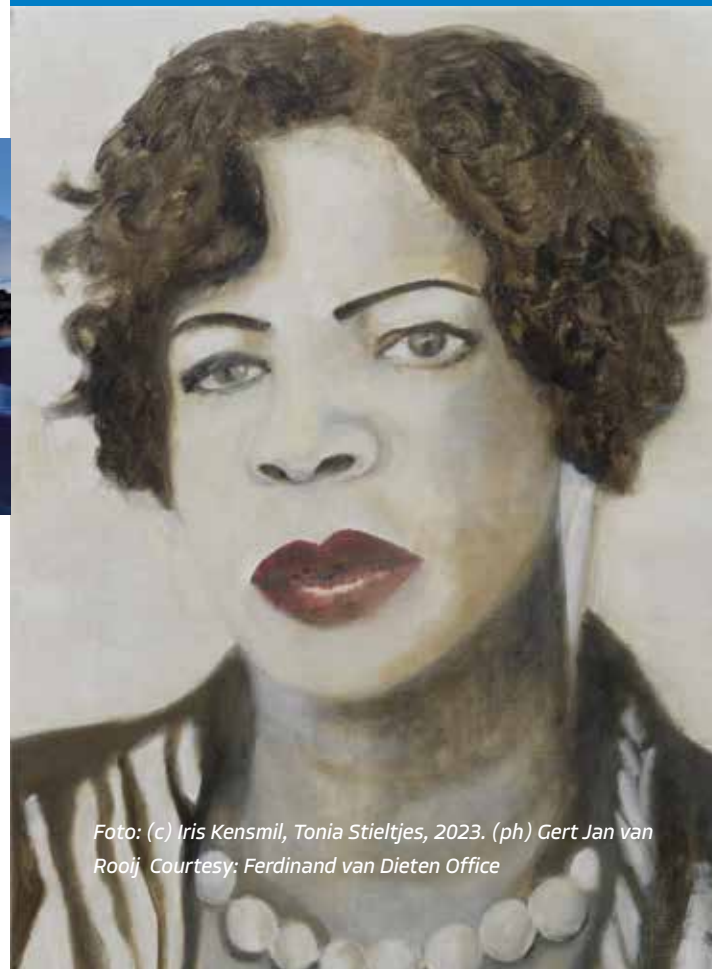

Foto: (c) Iris Kensmil, Tonia Stieltjes, 2023. (ph) Gert Jan van Rooij. Courtesy: Ferdinand van Dielen Office

Op donderdagavond 25 september is iedereen van harte welkom bij een bijzondere editie van de Talkshow Oostenburg. De avond staat volledig in het teken van de nieuwe naam van de toekomstige ontmoetingsplek van de buurt: Tonia Stieltjesplein. Op deze avond wordt dieper ingegaan op de achtergronden van deze bijzondere vrouw. Ook wordt er een expositie geopend met portretten van Tonia en documentair materiaal over haar leven.

Tonia Stieltjes werd geboren in 1881 in de Czaar Peterstraat als eerste kind van een Surinaamse bierbrouwer en een Amsterdamse dienstbode. Ze groeide op in de buurt, op Kattenburg, en zou later bekend worden als model van kunstschilder Jan Sluijters en hartsvriendin van Piet Mondriaan. Maar ze werd vooral bekend als de eerste en enige vrouwelijke vakbondsleider van kleur die Nederland ooit heeft gekend.

Diverse sprekers

Die avond zijn er diverse sprekers. Aan het woord komen onder andere: • Esther Schreuder, de biograaf van Tonia Stieltjes, schrijver van het boek

“Tonia Stieltjes. Activiste, model en wilskracht dokter”.

- Annemarie de Wildt: emeritus conservator Amsterdam Museum, (mede) auteur van onder andere Gids Slavernij-verleden Amsterdam (2014) en lid van de Adviesraad naamgeving openbare ruimten (ANOR).
- de avond wordt afgesloten door Egbert Dekker, Directeur Vastgoed & Ontwikkeling van Stadgenoot en Lotte Terwel, stadsdeelbestuurder Centrum van de gemeente Amsterdam.

Meer weten?

Neem dan contact op met programmaker Eddy Appels via: programmering@overdebrug-oostenburg.nl of telefoonnummer 06 – 22 07 54 28.

- Donderdag 25 september 2025 20.00 – 21.30 uur
- Buurtkamer Over de Brug, Isaac Titsinghkaade 123

De avond wordt georganiseerd door Stichting Over de Brug in samenwerking met Stadgenoot.

Toegang gratis!

Een half jaar geen tram

Op 6 oktober wordt de tramhalte Eerste Coehoornstraat (richting Geuzenveld) opgeheven. Reizigers kunnen dan gebruik maken van een tijdelijke tramhalte bij de Eerste Leeghwaterstraat. In de richting Azartplein blijft de halte Eerste Leeghwaterstraat nog in gebruik. Tram 7 blijft rijden tot en met 26 oktober. Van 27 oktober 2025 tot 20 april 2026 rijden er geen trams door de Czaar Peterstraat. Ook rijden er tot februari geen trams op het Alexanderplein. Op de plattegrond een overzicht van de tramlijnen en bus- en tramhaltes die u in deze periode kunt gebruiken.

In de week van 6 oktober starten in de Czaar Peterstraat de werkzaamheden aan de weg en de trambaan. Vanaf de Oostenburgergracht tot aan de Eerste Leeghwaterstraat wordt de weg dan afgesloten voor alle verkeer. Auto's en fietsers worden omgeleid via de Cruquiuskade. Vanaf 20 oktober wordt ook de weg tussen de Eerste Leeghwaterstraat en de Frans de Wollantstraat afgesloten voor alle verkeer.

Meer weten?
www.amsterdam.nl/czaarpeterstraat

Sarphatistraat/Alexanderplein op de schop

De Sarphatistraat Noord en het Alexanderplein worden opnieuw ingericht. De herinrichting duurt naar verwachting tot in de zomer van 2026. Vanaf 6 oktober starten grootschalige werkzaamheden op het hele Alexanderplein en in (de groenstrook van) de Sarphatistraat. Welke gevolgen dit heeft voor het verkeer, afvalinzameling, omleidingen en andere zaken, wordt uitgelegd op de informatiebijeenkomst.

- Datum en tijd: dinsdag 23 september van 19.00 tot 20.30 uur. Korte presentatie om 19.00 uur en daarna gelegenheid om 1 op 1 vragen te stellen aan projectmedewerkers
- Locatie: Buurtkamer Oostenburg, Isaac Titsinghkaade 123
- Aanmelden: kan door een mail te sturen naar binnenring@amsterdam.nl

Meer weten?
www.amsterdam.nl/sarphatistraat-noord

“Het blijft een obstakelrun”

V.l.n.r.: Imelda, Wil en Wendy

Een ingreep zoals in de Czaar Peterstraat is pittig. Zeker voor mensen met een rollator, zo blijkt uit het gesprek tussen de bewoners Wil (84), Imelda (76) en omgevingsmanager Wendy Schipper. Hoe hou je alles bereikbaar? Over de voortdurende zoektocht naar oplossingen.

Wil: “De Czaar Peterstraat is nu enigszins begaanbaar, maar het blijft een obstakelrun. Je moet ontzettend omlopen als je naar de overkant wilt. Daar heb ik bij Wendy over geklaagd. Die mannen willen dat hek niet opendoen. Dan word ik boos weet je wel. Ik zei: kan me niet schelen, ik ga toch! Uiteindelijk deed een andere man het hek wel open – al mocht het niet zei hij. Maar ze lopen er toch zelf ook? Ik zei: als u een tram kan tegenhouden voor een vrachtwagen, dan kunt u ‘m toch ook tegenhouden als ik er loop?”

Wendy: “Het is natuurlijk niet voor niets, want het is afgesloten werkterrein vanwege de veiligheid.”

Wil: “Ik BEGRIJP het wel, maar hoe vaak loop ik nou heen en weer?”

Wendy: “Na u misschien nog meerdere mensen. Vooral vanuit jullie woonblok. Vandaar dat we verkeersregelaars hebben gestationeerd op ongeveer die plek.”

Imelda: “Ja, die verkeersleiders zijn aardig.

Maar je weet dus nooit of ze er zijn. Als ze koffie drinken of al weg zijn, dan zit je.”

Wendy: “Het is goed dat u af en toe een seintje geeft als iets niet goed geregeld is. Samen met de toezichthouder heb ik ook een rondje gelopen met mensen van Cliëntenbelang, want er wonen hier relatief veel oudere mensen met een rollator of rolstoel. Dan valt pas goed op hoe belangrijk het is dat matten goed liggen en u niet een stukje door het zand moet. Alles verhelpen kan niet, maar er is hier nu meer aandacht voor bij de mensen van de uitvoering.”

Imelda: “Jij doet echt dingen! Toen mensen hun vuilniszakken gingen neerzetten bij die ondergrondse vuilniscontainers, deed jij de zak ‘Tijdelijk niet gebruiken’ er weer overheen en belde Handhaving of ze die vuilniszakken konden weghalen. Dat vind ik dus aanpakken!”

Wendy: “Ik denk dat iedereen moest wennen aan de nieuwe situatie. Maar ik zal nog iets

toelichten over die hekken, want daar bent u een beetje boos over. Die zijn vastgezet en niet voor niks, want de aannemer is verantwoordelijk voor alles wat er binnen zijn werkterrein gebeurt. En omdat hier de hele tijd kranen heen en weer rijden en de tram, kunnen daar dus geen mensen tussendoor.”

Wil: “Nee, dat snap ik wel. Maar als ik één keer in de drie dagen naar buiten ga, denk ik oh mijn god, hoe ga ik dat doen? Je moet af en toe de deur uit. Je kan niet alleen maar thuisblijven.”

Imelda: “Het werk weerhoudt ons met de rollator naar buiten te gaan. Het kost gewoon veel tijd en energie. Daardoor zitten we veel thuis.”

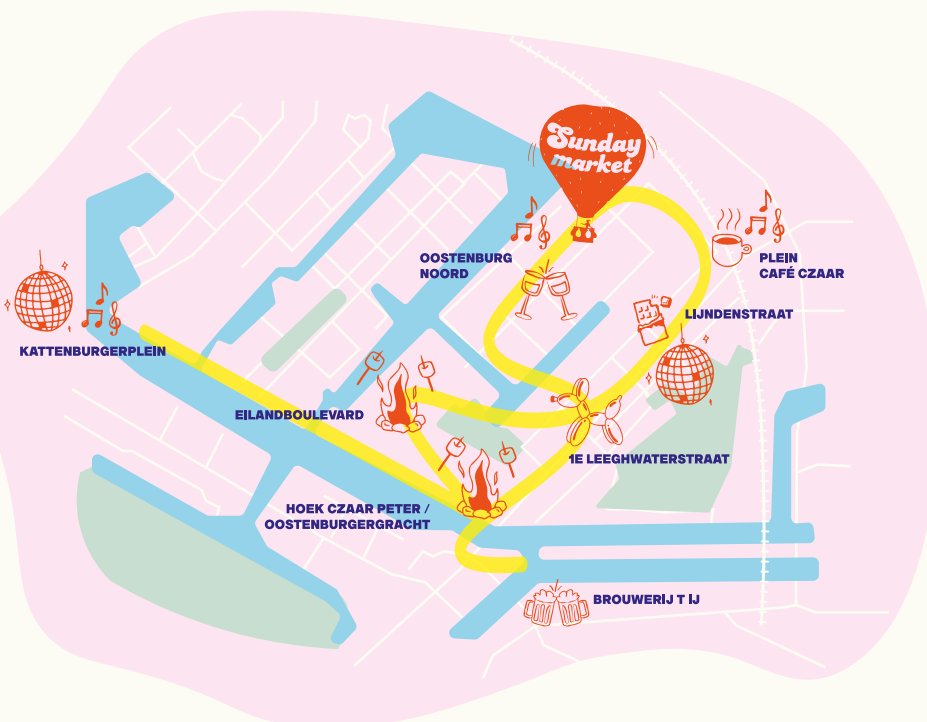
Wendy: “Het goede nieuws is dat 20 september de stoep aan uw kant van de straat klaar is. Al wil ik wel een winstwaarschuwing geven: nu kun je nog op meerdere punten die lange straat oversteken. Maar vanaf oktober worden de trambaan en de weg opgebroken en zult u echt soms alleen bij de Eerste Leeghwaterstraat kunnen oversteken.”

Imelda: “Nou, we zijn blij dat we wat hebben kunnen vertellen. En fijn dat iemand een beetje overzicht houdt.”

Een festival voor de hele buurt

20 SEPTEMBER
TOUR DE CZAAR 2025

HIER VIND JE DE SUNDAY MARKET

KATTENBURGERPLEIN

12.00–13.00 | 13.00–14.00

Workshop & dansocht Stardance

14.00–16.00

Cabaret/zang MaMa Manike & vrienden

14.00–18.00

Jeu de Boules (Café Guzzo)

EILANDBOULEVARD

14.00–16.00

Eliëtte (Anne&Max)

12.00–18.00

Selfiepop Czaar Peter de Grote (Smushy)

PLEIN CAFÉ CZAAR

12.00–15.30

Spritz Collective

15.30 | 16.30 | 17.30

Wouter Hof (Nederlandstalig)

BROUWERIJ T IJ

Vanaf 18.00

gratis bier voor de deelnemers

OOSTENBURG NOORD

12.00–18.00

Sunday Market op Zaterdag

13.00–16.00

Accordeonist Gijs Leegwater

12.00–18.00

Diverse artiesten podium Restaurant Roest

14.00–18.00

BlaBla Sounds (Papa Zatarra)

12.00–18.00

Vrachtwagen-trekken (Stoked)

HOEK CZAAR PETER / OOSTERBURGERGRACHT

12.00–18.00

DJ en BBQ op terras Restaurant FYR

13.00–14.00

Steelestreet (acoustisch trio)

14.15 | 15.15 | 16.15

Poppenkast Erik van Ophem

14.30–18.00

Conservatorium-studenten

LIJNDENSTRAAT

12.00–18.00

Lancering Czaar Peter Kwartier

Scheldmokjes

12.00–18.00

Chocoladefestival (Cacaomuseum)

13.00–18.00

The Cheese Trio (Barlotta)

12.00–18.00

R&B DJ & UrbanArt (Counter)

12.00–18.00

Springkussen

13.00–15.00

Singer/songwriter Sophie

14.00–17.00

Ballonartiest Dylan

15.00–18.00

DJ Job

MEER INFO?

CZAARPETERKWARTIER.NL

📍 CZAARPETERKWARTIER

Tour de Czaar wordt dit jaar groter dan ooit; Tanja Kroezen (medevoorzitter ondernemersvereniging) en straatmanager Femke Giese organiseren het evenement in de huidige vorm voor de derde keer en “nog altijd met veel plezier!”

Het festival vindt dit jaar voor het eerst plaats samen met Sunday Market op het Oostenburgereiland. “Het is eigenlijk het oude Czaar Peterfestival maar dan door de hele wijk heen”, legt Tanja uit. “We wilden er een feest van de HELE buurt maken in plaats van alleen de Czaar Peterstraat. Behalve gezelligheid is het festival ook om de buurt op de kaart te zetten en ondernemers daarin de kans te geven zich te presenteren op een positieve manier.”

Tegels

Voor bewoners is het festival een mooie kans om de buurt beter te leren kennen. Daar-toe werd in 2023 de interactieve wandeling Tour de Czaar geïntroduceerd. Voor wie de tour wil wandelen, worden dit jaar bij Bar Guzzo op het Kattenburgerplein twee stenen geplaatst met QR-codes met een Engelse en een Nederlandse versie. “Wie de QR-code op die stenen scant, kan de tour downloaden op de telefoon”, demonstreert Tanja. “Vanaf dat punt kan je ‘m gaan lopen en kom je langs alle historische punten in de wijk hier. Er komen ook nog twee stenen bij café-restaurant Czaar zodra de Czaar Peterstraat klaar is. Maar dat duurt nog even.”

“Voel me steeds meer onderdeel van de buurt”

Iedereen die dat leuk en gezellig vindt en vragen heeft, met iets zit, iets wil organiseren voor de buurt of ergens advies over wil, kan elke donderdag binnenlopen tijdens het spreekuur van gebiedsmakelaar Ilse Lek.

Ilse werkt alweer twee jaar als gebiedsmakelaar Oostelijke Eilanden, Funenpark, Dijksgracht en Marineterrein. “Twee hele leuke jaren”, blikt Ilse terug. “Ook wel intensief. Soms begin ik de dag met veertig mailtjes. Er komt veel op je af. Ik heb heel veel mensen leren kennen. Wat ik bijzonder vind aan deze buurt is de sociale samenhang, hoeveel men met elkaar doet en voor elkaar doet. Je merkt het vooral aan het aantal gezellige activiteiten. Er is elke week wel iets te doen. Afgelopen week voer ik mee met een bootje van een buurtbewoner, waarvoor acht mensen zich konden opgeven. Verder gebeurt er veel rond de feestmaand en gaat veel om eten met elkaar, want eten verbindt. Ook in september gebeurt er veel: zaterdag 20 september is de Tour de Czaar en op 27 en 28 september is het Burendag, komt er een groenmarkt en op Funenpark de Dikke Banden Race.”

cyclefunproductions.org
www.burendag.nl/mijn-buurt

Voelspriet

“Het leuke van mijn functie is dat ik een soort voelspriet ben van alles wat er speelt”, vervolgt Ilse. “Daarvoor houd ik dus al twee jaar spreekuren in De Witte Boei. Als het gemeentelijke vragen zijn kan ik als gebiedsmakelaar een actie uitzetten of je naar de goede richting of persoon sturen. Bijvoorbeeld: in mijn straat is het heel druk qua fietsparkeren, kan ik extra fietsnietjes regelen? Of als je een leuk groenidee hebt. Er is hier nog ruimte om met groen aan de slag te zijn met elkaar. Afval op straat blijft een lastige, want dan gaat het ook om menselijk gedrag. Meld het in ieder geval als de afvalcontainer vast zit of vol zit, dan kunnen wij het probleem zo snel mogelijk aanpakken. Meldingen over hangjongeren, alcoholisten of overlast van burens op straat kan ik niet alleen oplossen, maar ik kan wel onze samenwerkingspartners daarvan op de hoogte stellen: politie, jeugdagente, straatcoaches. Daar is een goede ploeg mensen mee bezig die – waar nodig – actie kunnen

ondernemen. Ook voor burenoverlast hebben we lijntjes naar instanties die ze op weg kunnen helpen.

Ik ben altijd bereid mee te denken. Dus kom vooral langs!

Voor ons als gemeente is het belangrijk dat in de buurt een fijn, sociaal en veilig gevoel heerst. Gelukkig weet de buurt me inmiddels uitstekend te vinden. Ik voel me dan ook steeds meer onderdeel van deze buurt.”

Kom naar het spreekuur!

Elke donderdag van 16.00 tot 17.00 uur in De Witte Boei (Kleine Wittenburgerstraat 201), laatste donderdag van de maand in de Buurtkamer (Isaac Titsinghkade 123) op Oostenburg.
Ilse Lek
06 42484665
i.lek@amsterdam.nl

Ook leden van het dagelijks bestuur stadsdeel Centrum houden een inloopspreekuur. Donderdag 25 september van 13.00 tot 14.00 uur is dat Lotte Terwel in De Witte Boei. Lees de volledige planning op www.amsterdam.nl/inloopspreekuurcentrum

Fietspad Dijksgracht Oost

Dit najaar vinden er werkzaamheden plaats aan het kruispunt op de Kattenburgerstraat. Later wordt het fiets- en voetpad op de kade aangelegd.

Op 6 oktober starten de werkzaamheden aan het kruispunt Kattenburgerstraat-Dijksgracht. De bovenste asfaltlaag op de Mariniersbrug wordt vervangen. Het fietspad aan de westkant van de brug en de eerste honderd meter op de Kattenburgerstraat, wordt verbreed. Tijdens het werk geldt een afsluiting op de Kattenburgerstraat bij het spoorviaduct voor het autoverkeer in beide richtingen. Fietzers, voetgangers en bestemmingsverkeer naar de Dijksgracht kunnen altijd langs het werk. Het overig autoverkeer moet omrijden via Wittenburgergracht, Oostenburgergracht, Zeeburgerdijk en de Panama-laan. Dit duurt twee weken. Verder vinden er dit najaar ook werkzaamheden plaats aan de kademuur en de monumentale poort.

Schouw

Op donderdag 18 september heeft een schouw plaatsgevonden van de plasdraszone. Bij deze schouw is beoordeeld of de plasdraszone voldoende is om te dienen voor compensatie van het groen langs de Marinierskade en Kattenburgerkade. Als uit die beoordeling blijkt dat de plasdraszone voldoende is, wordt het groen op de kade voor 1 november verwijderd. De bomen volgen later deze winter wanneer de kapvergunning onherroepelijk is. Vervolgens start deze winter de aanleg van fietspad. Rond de zomer van 2026 moet het werk klaar zijn. Als de plasdraszone niet voldoende groen is, schuift deze planning een jaar op.

Het moet de grootste geveltuin van Nederland worden, zeggen Boj van den Berg (pionierend planoloog bij New Grounds Studio en het voormalige Bureau Marineterrein) & Matthijs ten Berge (medeoprichter van de AHK Culture Club) over het project

“Muurbos Marineterrein”. Gebouw 027 zal worden begroeid door alle klimplanten uit de Klimplantengids.

“Een muurbos is eigenlijk één van de makkelijkste manieren om zo snel mogelijk te vergroenen in de stad”, legt Matthijs uit. “Het is goed voor biodiversiteit, voor vogels, insecten en gaat natuurarmoede tegen. Het is ook een hele mooie, slimme, snelle, sociale én goedkope manier om natuur in je straat te halen. Er zijn ontzettend veel muren en gevels die niet worden gebruikt om te vergroenen, terwijl het een enorme sociale en ecologische kans is. Je kunt nú al beginnen. Gebouw 027 kan inspireren: het is de enige plek in Amsterdam waar je ALLE klimplanten uit de klimplantengids kunt zien.”

Slim slopen

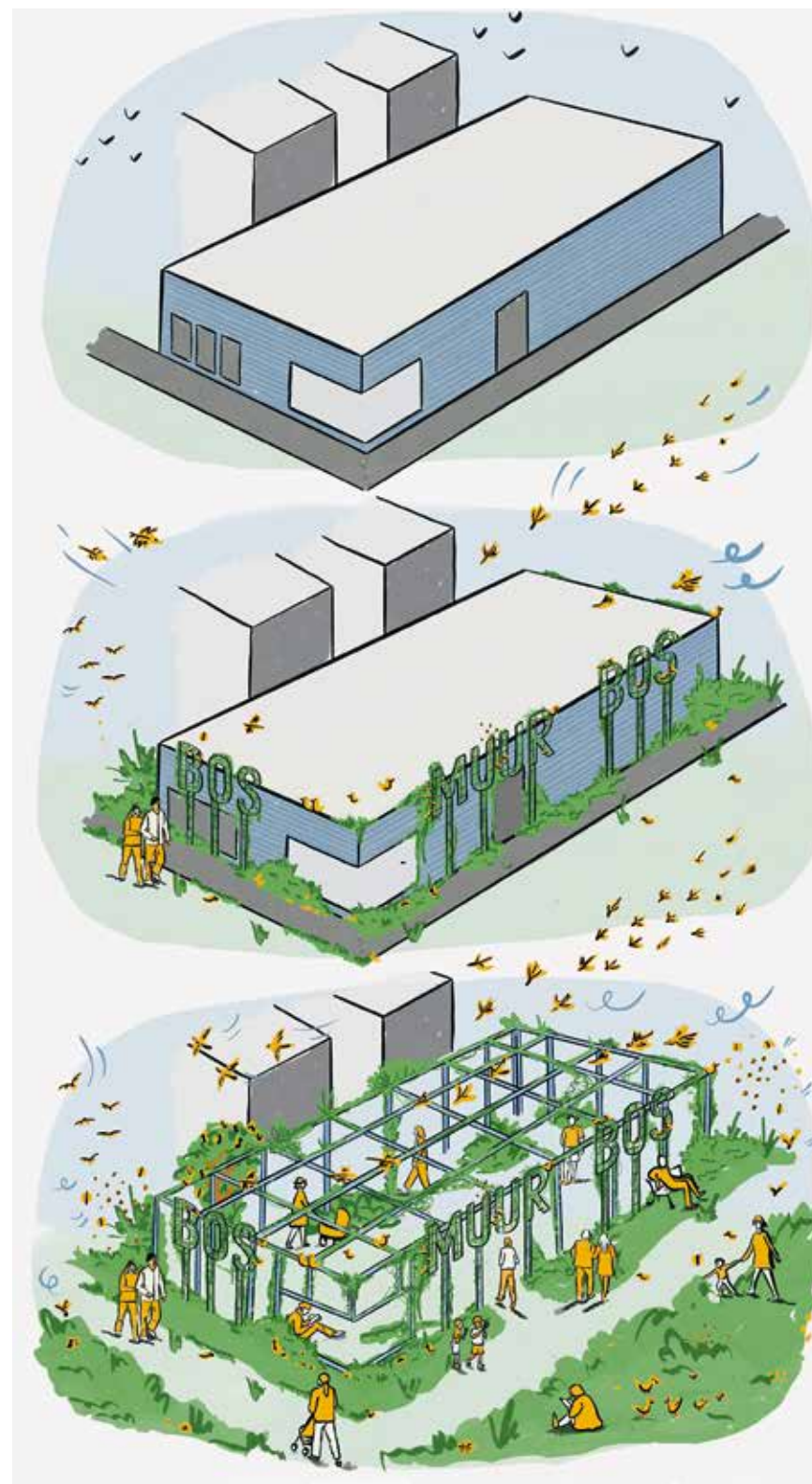
In de Nota van Uitgangspunten voor het Marineterrein staat gebouw 027 op de slooplijst. “We weten nog niet 100% zeker of de sloop wordt uitgevoerd”, zegt Boj, “maar de bedoeling is dat de plek van het gebouw onderdeel wordt van het nieuwe stadspark. Alleen: stop met het traditionele slopen waarbij je alles weghaalt. Kijk eerst welke onderdelen van het gebouw van waarde kunnen zijn. Zo zit in dit gebouw een enorme staalconstructie met om de drie meter een stalen kolom langs de rand. Als je dus het gebouw deels demonteert – ik zou het geen sloop willen noemen – kan je die staalconstructie laten staan en dáártegen die klimplanten laten groeien. Dan heb je voor het toekomstige stadspark al een stadspergola. Je kan ook de toiletunit van het gebouw laten staan, want in een park heb je misschien ook toiletten nodig.”

Waarom wachten?

Het zal nog even duren voordat het stadspark wordt aangelegd. Voor Boj en Matthijs echter geen reden om te wachten en afgelopen lente al te beginnen met de aanplant. Matthijs: “We hebben buitengewoon weinig parken in de binnenstad. Je kan nu al een schep in de grond steken en beginnen. Daarmee maak je eigenlijk al het ondergrondse park.”

“Zo creëer je ook al goed een wortelsysteem”, vult Boj aan. “Mocht je moeten kortwieken, dan komt het daarna drie keer zo hard weer op. Mooist is als je de klimplanten aan draden laat groeien die je na het ontmantelen weer vastknoopt aan die staalconstructie.”

Een muurbos op het Marineterrein

Pia van den Beuken - Walden Studio

Boj (links) en Matthijs

Afscheid

Op 12 september was de grote dag en werden met zoveel mogelijk mensen van het Marineterrein de klimplanten aangeplant ‘als een soort laatste afscheid moment’. Want – voor wie dat nog niet wist – Bureau Marineterrein is in september vervangen door een nieuwe beheerorganisatie. De overdracht heeft inmiddels plaatsgevonden. Boj en Matthijs kijken daar met gemengde gevoelens op terug. “We hebben het Marineterrein op de kaart gezet als groene long van de binnenstad en als innovatieplek”, zegt Boj. “En we zijn trots op wat we hebben gerealiseerd, vaak in samenwerking met de ontwerpers van Walden Studio, de hoveniers van Tuinen van Marseille en de aannemers via Vlaar Groep. Van de Dobbernatuur in het zwemgedeelte tot de vergroening van die schietbaan, die nu dagelijks wordt gebruikt en waar een kunst- en cultuurprogramma is opgezet. We hebben de Voorwerf biodiverser gemaakt door 500 vierkante meter gras weg te halen en te vervangen door gevarieerde beplanting. Zo konden we bezoekers slim over het terrein verdelen wat het beheer makkelijker maakte. Als je mensen verspreidt, maken ze minder geluid dan wanneer ze bij elkaar zitten. Er is minder plek om met elkaar een feest te bouwen. Nu heerst er een veel relaxtere rustigere sfeer op die drukke dagen, meer passend bij de oase die het Marineterrein is.”

Toekomst

Boj en Matthijs zien graag dat alle projecten in de toekomst worden gecontinueerd. Boj: “We hopen dat alle huurders en mensen die hier experimenteren en programmeren, dat blijven doen. De mensen op het Marineterrein kunnen voor die continuïteit zorgen.” Matthijs: “Daarom hebben alle gebruikers en huurders zich verenigd in Stichting Marineterrein Collectief. Om alles wat we hier de afgelopen jaren hebben gecreëerd, verder te werken en te waarborgen. Hopelijk gaat alles goed matchen met de nieuwe beheerorganisatie.”

Meer weten?

www.amsterdam.nl/leefomgeving/dieren-groen/groen-gevel/
www.marineterrein.nl
www.muurbos.nl

Een *Pink Dream* spat uiteen

Over de verf

In Petersburgjournaal #32 (september 2024) stond eerder een artikel over de verf die Nouch gebruikte voor haar muurschilderingen. Deze verf van het merk Airlite zou ‘smog eten’ en zo de lucht zuiveren. Echter, een alerte Kattenburger attendeerde ons op een Engels onderzoek en enkele publicaties waaruit blijkt dat dit zeer waarschijnlijk niet het geval is. *‘Er is momenteel weinig bewijs dat grootschalig gebruik van deze fotokatalytische verf de concentraties van stikstofdioxide (NO2) zal verminderen’*, zo luidt één van de conclusies. Een onderzoek dat was uitge-

voerd door de Environmental Research Group van King’s College London concludeert *‘dat de verf geen waarneembaar effect heeft op de concentratie stikstofdioxide op een afstand van ongeveer 5 meter’*. Jammer genoeg een iets te optimistisch marketingverhaal van slimme verffabrikanten. “Je kunt beter een bos planten”, reageert Nouch op deze bevindingen. Ze is inmiddels overgestapt op een andere verfsoort, Keim-verf. “Dat is een silicaat verf, dus geen latex. In ieder geval beter materiaal dan de meeste chemische rommel.”

De deksels van Dirk komen terug

Het is alweer twaalf jaar geleden dat het kunstwerk ‘Rumoer’ van de Rotterdamse kunstenaar Dirk van Lieshout op het Kattenburgerplein werd geopend. Daar moest het in 2017 wijken vanwege de werkzaamheden aan de Eilandenboulevard. Dit najaar keren de putdeksels terug, maar niet meer op dezelfde plek.

“Het Kattenburgerplein was een mooie locatie, maar die leidde soms tot problemen”, vertelt Dirk. “Na de renovatie was het Kattenburgerplein kleiner geworden, waarop kunstenaar Freymuth absoluut niet wilde dat mijn werk daar terugkwam. Hij vond het te storend voor zijn beeld ‘De Zeeman’. Ook niet gunstig was dat er steeds steentjes in die putdeksels kwamen, waardoor het geluid af en toe haperde. En één putdeksel lag te dicht bij de huizen. Op de Kattenburgerstraat liggen die putdeksels langs die oude stadsmuur minimaal vijftig meter af van die flats. Veel beter, want dan heeft niemand last van het geluid en visueel past het veel beter bij de eeuwenoude stadmuur.”

Strijdbare bewoners

Voor zijn kunstwerk is Dirk diep in het archief gedoken en hij heeft met veel bewoners

gesproken. “Wat de meeste indruk heeft gemaakt? Dat is toch die strijdbaarheid van die oud-buurtbewoners van Kattenburg! Die volhardendheid. Ik heb echt nog gesprekken gevoerd in 2012 met oud-bewoners van Kattenburg over een huurstaking die zeventien jaar duurde. Die strijdbaarheid die er gewoon in zat, die vond ik wel heel bijzonder.” Het idee om het kunstwerk van putdeksels te maken, kwam gaandeweg. “Ik kwam erachter dat er eigenlijk heel weinig mocht veranderen aan het straatbeeld. Alles is beschermd! Met dat gegeven wilde ik juist iets subtiels doen. Iets wat leeft in de buurt en heel erg aanwezig is. Dat was die strijd, het rumoer, die opstand. Ondergronds verzet kun je ook letterlijk nemen: zo kwam ik op die putdeksels uit.”

Wat is Rumoer?

Het werk Rumoer bestaat uit zes unieke putdeksels die elk een andere oproer beschrijven. Zodra iemand op een putdeksel gaat staan, begint een stem te vertellen. Dat kan zijn een radiofragment van het Aardappeloproer van 1917, een hoorspel over de Bijltesopstand van 1787 of interviews met oud-bewoners over de huurstaking. Ook zijn er verhalen over roerige buurtbewoners als kunstenaar Robert Jasper Grootveld en wietpionier Kees Hoekert.

Het leek zo mooi; kunstenaar Nouchka Huijg – kortweg Nouch – deed vorig jaar mee aan Centrum Begroot en kreeg de meeste stemmen voor haar idee om een muurschildering te maken op Kattenburg. Woonstichting Lieven de Key stelde daarop de roze buitenmuren van de studentenflat ter beschikking voor haar kunstwerk ‘Pink Dream’. Maar na protesten uit de buurt moet zij haar eigen werk grotendeels overschilderen.

Tijdens het schilderen afgelopen zomer werden de bewoners in de tegenoverliggende flat voor het eerst geconfronteerd met de muurschildering. Los van het feit dat niet iedereen het mooi vond, ging het de flatbewoners er vooral om dat ze niet waren geïnformeerd. “Dat heb ik echt fout gedaan”, geeft Nouch toe. “Het was eigen angst om dat aan te gaan. Ik was bang dat ze tegen zouden zijn. Dom, want dat is dan precies wat je terugkrijgt. In een eerder stadium had ik mijn plan nog kunnen aanpassen. Al viel over de stijl niet te twisten, want in principe had ik de goedkeuring al.”

Drama

Naar aanleiding van alle reacties organiseerden de gemeente en Lieven De Key een bijeenkomst voor de buurtbewoners. “Ik dacht dat we gewoon *rustig* met elkaar in overleg zouden gaan”, blikt Nouch terug, “maar die buurtbijeenkomst vond ik één groot drama. En daarna dat negatieve artikel in De Telegraaf. Het werd een soort rare droom, waar ik heel verdrietig van werd. Als je al je liefde stopt in het tekenen van iets en dat wordt zo afgehaakt, dan doet dat echt even pijn.”

Lieve berichtjes

Na de bijeenkomst besloten Lieven De Key, de gemeente Amsterdam en de kunstenaar gezamenlijk het leeuwendeel van het kunstwerk – waar de flatbewoners op uitkijken – over te schilderen. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de bezwaren van de bewoners die ertegenover wonen en geen inspraak hebben gehad.

Nouch: “Een heel klein deel van het totaal bedachte kunstwerk, dus waar deze bewoners *niet* op uitkijken, blijft gelukkig behouden. Er zijn namelijk ook veel bewoners die het kunstwerk wél waarderen. Vandaar deze afweging. Sommigen vinden het een toevoeging aan hun buurt en ik heb tientallen lieve berichtjes ontvangen. Dat geeft energie. Ik ga uit van het positieve, iets wat ik ook probeer uit te drukken in mijn werk. Dat bestaat vooral uit fantasiedieren, de zogenaamde ‘airheads’. Die hebben een heel groot hoofd in verhouding tot hun lichaam. Het is ontstaan uit de gedachte dat we als mens een soort leeghoofden zijn en we op vele manieren beter met elkaar kunnen omgaan en met de wereld om ons heen. In *Pink Dream* zie je beesten die elkaar proberen omhoog te helpen en bovenin beginnen te vliegen. Elkaar helpen is een thema in dit specifieke werk. Wat ik nu probeer te doen is het verhaal voor mezelf rond te maken en op een mooie manier af te sluiten. En kijken welke dingen we de volgende keer beter kunnen doen.”

Reageren?

Mail nouch@nouch.com

Een parasitaire plant op de Poolstraat

Bewoonster Niki Koegler ontdekte dat er zonderlinge plant tegenover haar huis in de Poolstraat groeit: de klimopbremraap. Er wordt rekening mee gehouden tijdens de werkzaamheden.

“Toen ik hoorde dat ze hier de straat gingen opbreken, herinnerde ik me plotseling dat er hier ooit een hovenier bezig was geweest voor die school”, zegt Niki terwijl ze naar het hek van de school loopt. “Die had iets van dat plantje gezegd. Toch even signaleren dacht ik! Ik had een foto gemaakt en op zo’n app bekeken. Toen die zei ‘bremraap’, belde ik naar omgevingsmanager Petra Schouten van de gemeente, want het bleek om een speciale plant te gaan. Het ding heet officieel klimop-bremraap en is een parasiet. Dat wil zeggen

dat de plant zelf geen chlorofyl aanmaakt en zich moet vestigen op een andere plant. Maar als je ‘m zo ziet, denk je dat-ie dood is. Hij is bruin en ziet eruit als een uitgedroogd steeltje blaadjes. Eigenlijk is het onooglijk lelijk ding”, lacht ze. “Maar ik ben wel verbaasd dat-ie hier groeit. De grond waar die klimop in staat, is namelijk slecht en droog. Belangrijk is dat die klimop niet doodgaat, anders heeft de bremraap geen gastheer meer. Dus wat je

zou moeten doen is die klimop uitgraven, de border verbreden, goeie nieuwe grond erin storten en dan alles beter onderhouden zodat die plant zich verder kan verspreiden. Dan creëer je gewoon een heel unieke straat. Dat de klimopbremraap hier groeit, vind ik op zich wel grappig. Al denk ik niet dat hier ecologische toeristen op af komen. De plant ziet er niet uit en heeft geen prachtige bloemen. Maar wel leuk omdat-ie zeldzaam is.”

“Dit soort meldingen zijn fantastisch”

“We zijn natuurlijk superblij met dit soort meldingen”, reageert Ragna Hom, technisch projectleider Groen. “We hebben de melding van mevrouw Koegler doorgegeven aan de mensen die het werk begeleiden. Daarop hebben wij een natuuronderzoek laten uitvoeren en is een ecologisch werkprotocol opgesteld. De klimopbremraap is een Amsterdamse Beleidssoort (ABS-soort) volgens de Amsterdamse gedragscode flora & fauna. Dit

betekent dat we maatregelen nemen om de plant te beschermen, ter plaatse behouden en inpassen in de werkzaamheden waar mogelijk. We vergroten ook de huidige groeiplaats zodat de plant meer ruimte heeft. Het is een bijzondere plant maar heeft geen beschermde status.”

i Amsterdamse gedragscode flora & fauna - openresearch.amsterdam

Vragen, opmerkingen?

Heeft u vragen, suggesties of opmerkingen naar aanleiding van dit journaal? Neem dan contact op met Arnold Korporaal, eindredacteur: arnoldkorporaal@icloud.com

Colofon

Het Petersburgjournaal is een uitgave van stadsdeel Centrum. Dit journaal is ook te zien op: <https://overdebrug-oostenburg.nl>

Eindredactie Arnold Korporaal
Fotografie Jos Heijnen (tenzij anders vermeld)
Ontwerp Van Alst grafisch ontwerp, Amsterdam
Druk RaddraaierSSP, Amsterdam
Oplage 9.300

Deze uitgave is gedrukt op FSC papier, chloorvrij gebleekt en bedrukt met plantaardig inkt en op een alcoholvrije drukpers. Aan de inhoud van het Petersburgjournaal kunnen geen rechten worden ontleend.

✗ **Gemeente**
✗ **Amsterdam**
✗